

Cultureel Supplement

In Londen blijkt: Leonardo overtrof de werkelijkheid
pagina 8-9

Ineens werden de apen groepsdieren wetenschap 19

Wankelend Italië brengt eurozone in gevaar; Napolitano grijpt in om markt te kalmeren

Nu gaat het om het redden van euro

Nieuwsanalyse

De strijd voor de euro wordt niet gevoerd in Italië. Duitsland en Frankrijk hebben het lot in handen. Hun belangen botsen.

Door onze correspondent
CAROLINE DE GRUYTER

BRUSSEL. Europa nadert een beslissend moment. Als Italië blijft schuiven, kan het snel afgelopen zijn met de euro. Want Italië sleept Frankrijk mee. En Frankrijk is de helft van het kloppende hart van de euro. Zonder

Frankrijk is er geen noodfonds meer, en raakt de eurozone elk instrument om de crisis te bevechten kwijt. Dan blijft alleen Duitsland over, met wat satellietlandjes eromheen.

Als de politieke crises in Italië en Griekenland niet snel worden opgelost, bereikt de eurozone snel een punt waarop er technisch gesproken nog één manier overblijft om zichzelf te handhaven: de Europese Centrale Bank inzetten. De Fransen roepen steeds harder dat dit moet. Duitsland moet er niet aan denken.

Tedereen kijkt nu naar Rome. Maar het strijdtoneel is de Frans-Duitse as. Frankrijk en Duitsland staan, tech-

nisch én politiek, recht tegenover elkaar – zij zijn elkaars probleem en blokkeren elkaars oplossing.

Bondskanselier Merkel zei gisteren in Berlijn dat de situatie in Europa nu zo „onaangenaam” is dat snel vergaande hervormingen nodig zijn. „Dat betekent meer Europa en niet minder Europa”. Fransen en Duitsers hebben niet eens ruzie. Maar wat goed is voor de een, is slecht voor de ander. Europese instellingen in Brussel zijn daardoor verlamd. Commissievoorzitter José Manuel Barroso riep gisteren wederom op tot eenheid. „Er kan geen vrede en welvaart in Noord- of West-Europa zijn als er

geen vrede en veiligheid is in Zuid- of Oost-Europa.”

Terwijl men in Noord-Europese landen speculeert over ‘versterkte samenwerking’ of splitsing in twee muntunies, verwijzen EU-functie-narissen dit naar het rijk der fabelen. Zonder Frankrijk is dit fictie.

Italië, de zevende economie ter wereld, is een land met torenhoge schulden. Franse banken hebben daar relatief veel van gekocht. Zo sluipde de Italiaanse rot Frankrijk in, waardoor het land zijn AAA-status kan verliezen. Dan verliest ook het noodfonds EFSF zijn AAA-status en wordt het onbetaalbaar om Grieken-

land, Portugal en Ierland overeind te houden. Laat staan Italië.

De enige brandblusser die dan overblijft, is de ECB. Veel economen roepen dat die massaal staatsschuld moet kopen, zoals de Fed in Amerika doet en de Bank of England. De ECB is onafhankelijk. Maar Duitsland, het dominante euroland, wil niet. Dit dogma beperkt de speelruimte voor bondskanselier Merkel om met Sarkozy de euro te stutten. De euro begon als een Frans-Duits politiek project. De euro kan alleen overleven met die twee landen erin, samen.

Parijs nu in vizier: pagina 25

President Italië: Berlusconi moet zaterdag weg zijn

Door onze correspondent
BAS MESTERS

ROME. Oud-eurocommissaris Mario Monti is de meest waarschijnlijke kandidaat om de volgende premier van Italië te worden. President Giorgio Napolitano schiep gisteravond met een ongebruikelijke ingreep duidelijkheid door Monti onverwacht tot senator-voor-het-leven te benoemen.

Enkele uren eerder werd duidelijk dat premier Silvio Berlusconi zaterdagavond definitief aftreedt. Direct daarna zal Napolitano onderzoeken of een brede noodregering rond Monti kan worden geformeerd. De markten reageerden vanochtend positief op de ingreep van Napolitano: de Milanese beursindex stond op 3 procent winst, de rente op staatsobligaties daalde tot 7,05 procent na een record van 7,5 procent gisteren.

De marktturbulentie was gisteren reden voor de 86-jarige president in te grijpen. Na overleg met de voorzitters van de twee Kamers maakte hij bekend dat de behandeling van de door Europa gevraagde hervormingswet geen weken maar dagen

zal duren. Morgen moet de Senaat deze goedkeuren, zaterdagmiddag is het de beurt aan het Huis van Afgevaardigden. Daarna moet Berlusconi aftreden. „Er bestaat geen enkele twijfel dat Silvio Berlusconi zijn ontslag zal indienen”, aldus Napolitano in een schriftelijke verklaring die de markten gerust moest stellen.

„We staan aan de rand van de afgrond”, zo trok werkgeversvoorzitter Emma Marcegaglia gistermiddag aan de alarmbel. „We verdienen het niet als Griekenland te eindigen.” Overall was paniek: op de beurs die op min 5 procent stond, in de Romeinse machtscentra en ook in de Europese regeringssteden. „De Italiaanse rentestand is onhoudbaar”, zei de Britse premier Cameron. „Als er geen hervormingsplan komt, zal Italië geen geld meer kunnen lenen.”

Tegen acht uur speelde Napolitano zijn troefkaart en benoemde oud-eurocommissaris Monti tot senator voor het leven, waarmee hij hem voorsorteerde als volgende premier. Monti (68), econoom en rector van de Milanese Bocconi-universiteit, was van 1995 tot 1999 eurocommissaris

voor de Interne Markt, daarna tot november 2004 verantwoordelijk voor mededingingsbeleid. Hij kreeg de bijnaam „Super Mario”, toen hij als eurocommissaris voor mededinging softwaregigant Microsoft een half miljard euro boete oplegde vanwege concurrentievervalsing.

„Italië, medeoprichter van de Europese Gemeenschap, riskeert het land te worden dat de Europese Unie te gronde richt”, schreef Monti onlangs op de voorpagina van de *Corriere della Sera* in een zeer kritisch stuk over het beleid van Berlusconi. Monti, zo wordt verwacht, zal niet terugschrikken voor pijnlijke maatregelen die „elke Italianen een beetje ongelukkig zullen maken”, zoals hij zei.

Berlusconi, die liever naar de stembus wil, noemde de kandidatuur van Monti vanochtend „onvermijdelijk”. De vertrekkende premier staat binnen zijn eigen partij onder grote druk om in te stemmen met een nationale regering. „In deze omstandigheden zijn vervroegde verkiezingen onwenselijk”, aldus de leider van de groeiende groep dissidenten, ex-minister Claudio Scajola.

De Griekse premier Papandreu kwam vandaag aan op een spoedoverleg over de vorming van een eenheidsregering. Foto AFP Griekenland, pagina 3

ZERO

Advertentie

HET CONCERT GEBOUW

ontdek concertgebouw.nl

Orkest van de Achttiende Eeuw

Die Entführung aus dem Serail

15 november 19.30 uur Grote Zaal

Inhoud 56 pagina's

Binnenland 6-9 Buitenland 11-13 Het Grote Verhaal 14-15 Opinie 16-17 Wetenschap 19 Cultuur 21-23 Economie 25-29 Beurs 30-31 Sport 32-33 Familieberichten 34-35 Media 36-39 Cultureel Supplement 1-16

14°C Mist en zon

Morgenochtend op veel plaatsen mistig, in de middag nu en dan zon. Het wordt 9 tot 14 graden. Vrijdag tot en met maandag: flink wat zon en maxima rond 12 graden. Weeroverzicht: pagina 38

Lees NRC HANDELSBLAD

Bespaar tot **49%**

Ga naar nrc.nl/abo

